

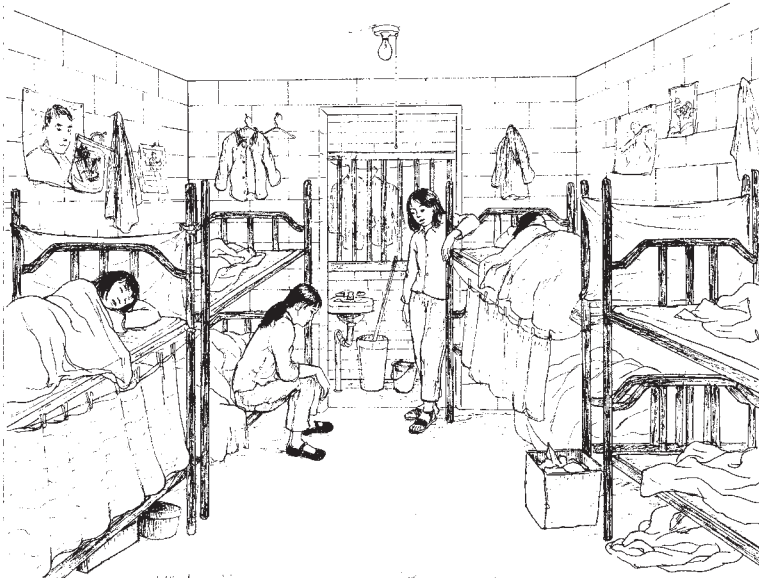
31 Bệnh lao (lao phổi)

Lao là một bệnh nhiễm trùng nguy hiểm thường xảy ra ở phổi nhưng đây là bệnh có điều trị được bằng thuốc và chữa khỏi. Nếu không dùng thuốc, bệnh lao sẽ từ từ phá hủy phổi và gây tử vong. Hiện nay nhiều quốc gia đang triển khai các chương trình y tế công cộng cung cấp xét nghiệm và thuốc miễn phí cho những người mắc bệnh lao.

Khi người mắc bệnh lao ho hoặc hắt hơi, họ sẽ truyền vi trùng lao vào không khí. Nếu ai đó hít phải vi trùng này có thể bị nhiễm lao đặc biệt là nếu ai đó sinh hoạt chung trong một không gian kín với người bị nhiễm bệnh trong nhiều tuần hoặc nhiều tháng. Khu vực chật hẹp và thông gió kém trong các nhà máy, ký túc xá và nhà trọ sẽ khiến việc lây lan bệnh lao dễ dàng hơn. Do đó các nhà máy phải có chính sách về phòng chống lao:

- công nhận bệnh lao là một vấn đề tại nơi làm việc, do đó cần phải giáo dục người quản lý và người lao động về bệnh lao và cảm phân biệt đối xử với người lao động mắc bệnh lao.
- cung cấp xét nghiệm và điều trị lao miễn phí, bảo mật và tại chỗ cho người lao động hoặc có hướng dẫn rõ ràng cho phép họ nghỉ phép để đi kiểm tra và điều trị cũng như có thời gian để phục hồi sức khỏe trước khi trở lại làm việc.
- thay đổi các điều kiện làm việc để ngăn chặn lao lây lan tại nơi làm việc và trong ký túc xá thông qua việc cải thiện hệ thống thông gió và giảm tập trung đông người.

Bệnh lao có thể lây lan nhanh chóng khi mọi người sống trong ký túc xá đông đúc và có thông gió kém.

Phòng chống bệnh lao tại nơi làm việc

Một nhà máy có hệ thống thông gió tốt có thể giúp ngăn ngừa bệnh lao lây lan. Trong trường hợp người lao động nhà máy sống trong ký túc xá thì nhà máy nên thiết kế để các tòa nhà đó có hệ thống thông gió tốt.

Người lao động hít nhiều bụi có nhiều khả năng bị nhiễm lao. Bụi kích thích phổi và khiến chúng không có khả năng chống lại lây nhiễm lao. Hút thuốc lá cũng gây kích ứng và làm suy yếu phổi.

Những người bị bệnh hoặc không được ăn uống, nghỉ ngơi đầy đủ cũng có khả năng bị nhiễm lao khi cơ thể bị yếu. Điều này đặc biệt đúng đối với những người nhiễm HIV, họ phải đi xét nghiệm lao ngay cả khi họ không có dấu hiệu mắc bệnh. Tương tự như vậy, những người mắc bệnh lao cũng nên xem xét việc xét nghiệm HIV.

Khi người lao động trong một nhà máy bị bệnh lao thì những người khác trong cộng đồng cũng dễ bị mắc bệnh lao. Nếu ai đó trong nhà máy của bạn có dấu hiệu của bệnh lao hoặc nếu những người trong gia đình và cộng đồng của bạn mắc bệnh lao, các đoàn thể, tổ chức địa phương, các cán bộ tuyên truyền về y tế và phòng khám có thể làm việc cùng nhau để xây dựng một chương trình xét nghiệm, điều trị và phòng chống bệnh lao. Tuyên truyền cho tất cả mọi người trong nhà máy, cả người lao động và người quản lý để họ hiểu về các dấu hiệu của bệnh lao và nơi nhận thuốc và hỗ trợ là việc rất quan trọng trong công tác phòng chống bệnh lao.

Hỗ trợ cho người mắc bệnh lao

Khi mọi người lao động mắc bệnh lao đều uống thuốc, điều đó sẽ giúp nhà máy an tâm hơn. Ở một số nơi, cơ quan y tế của chính phủ sẽ cử nhân viên y tế đến các nhà máy để tuyên truyền cho người lao động, xét nghiệm và phát thuốc cho từng người lao động bị bệnh lao cho đến khi họ được chữa khỏi. Các cơ quan dịch vụ xã hội thường giúp đỡ những người mắc bệnh lao bằng cách cung cấp dịch vụ vận chuyển miễn phí để họ được chăm sóc sức khỏe, hỗ trợ lương thực và bồi thường khi mất tiền lương do bị bệnh. Đảm bảo rằng chương trình phòng chống lao trong nhà máy được liên kết với các chương trình phòng chống lao trong cộng đồng và tất cả người lao động đều biết về các dịch vụ hỗ trợ sẵn có.

Thuốc chữa lao và phòng bệnh

Nếu ai đó bị mắc bệnh lao nhưng uống thuốc thường xuyên họ sẽ trở lại khỏe mạnh và không truyền vi trùng lao cho người khác. Đó chính là lý do tại sao sẽ là rất quan trọng cho người bệnh dùng thuốc trị lao ngay khi biết mình bị bệnh. Ở hầu hết các quốc gia, các dịch vụ y tế của chính phủ không tính phí xét nghiệm lao hoặc thuốc điều trị lao và cũng có nhiều tổ chức khác cũng cung cấp xét nghiệm và điều trị miễn phí như vậy.

Nếu bạn có bất kỳ dấu hiệu của bệnh, hãy tìm gặp nhân viên y tế ngay để tìm hiểu xem bạn có cần dùng thuốc điều trị bệnh lao hay không.

Dấu hiệu của bệnh lao

- Ho kéo dài hơn 3 tuần.
- Ho ra chất nhầy có máu.
- Sốt nhẹ vào buổi tối và đổ mồ hôi vào ban đêm.
- Đau ngực và khó thở.
- Sút cân và suy nhược cơ thể.

Luôn che miệng và mũi bằng một miếng vải khi bạn ho hoặc hắt hơi để tránh phát tán vi trùng vào không khí.

Xét nghiệm lao

Có 3 loại xét nghiệm lao.

- **Xét nghiệm da:** một lượng nhỏ chất lỏng được tiêm dưới da trên cánh tay. Nếu người bị bệnh lao, mảng da phồng lên sẽ xuất hiện trong vòng 1 đến 3 ngày.
- **Xét nghiệm đờm:** nhân viên y tế sẽ yêu cầu bạn ho mạnh để bạn ho ra một ít chất nhầy. Chất nhầy này được gọi là đờm và sau đó sẽ được đem đi xét nghiệm trong phòng thí nghiệm để xem nó có chứa vi trùng lao hay không. Thông thường sẽ có 3 lần xét nghiệm. Nếu 2 lần xét nghiệm cho thấy bạn có vi trùng lao, bạn sẽ cần dùng thuốc.
- Nếu không rõ bạn có bị lao hay không, nhân viên y tế có thể chụp X-quang phổi để tìm hình ảnh lao trong phổi.

Nếu xét nghiệm lao cho kết quả âm tính nhưng bạn vẫn có dấu hiệu của bệnh lao, hãy gặp nhân viên y tế được đào tạo về điều trị các vấn đề về phổi. Bạn có thể bị bệnh bụi phổi silic, viêm phổi, hen hoặc bệnh về phổi khác.

Thuốc trị lao

Mỗi quốc gia đều có các loại thuốc điều trị lao khác nhau nhưng việc điều trị thường kéo dài ít nhất trong 6 tháng. Thông thường một người phải dùng 4 loại thuốc kết hợp (isoniazid, rifampicin, pyrazinamide và ethambutol) trong 2 tháng và sau đó chỉ cần uống 2 loại thuốc (isoniazid và rifampicin) trong 4 tháng tiếp theo. Để có thể tiêu diệt vi trùng lao trong cơ thể, người bệnh phải dành nhiều thời gian và uống nhiều loại thuốc.

Điều quan trọng là phải dùng thuốc trong toàn bộ thời gian cần thiết đó là từ 6 đến 12 tháng trở lên. Bạn sẽ bắt đầu cảm thấy khỏe hơn sau một vài tuần và có thể nghĩ rằng bạn đã được chữa khỏi nhưng nếu dừng thuốc sớm là rất nguy hiểm. Nếu tất cả các vi trùng chưa bị tiêu diệt, bạn vẫn có thể lây nhiễm cho người khác và bạn bè, gia đình và đồng nghiệp của bạn có thể bị bệnh với loại bệnh lao rất khó chữa được gọi là lao MDR (kháng đa thuốc).

Nếu bạn đang dùng thuốc trị lao nhưng không cảm thấy tốt hơn, bạn có thể bị lao MDR và cần các loại thuốc khác nhau để được chữa khỏi. Hãy đến gặp nhân viên y tế.

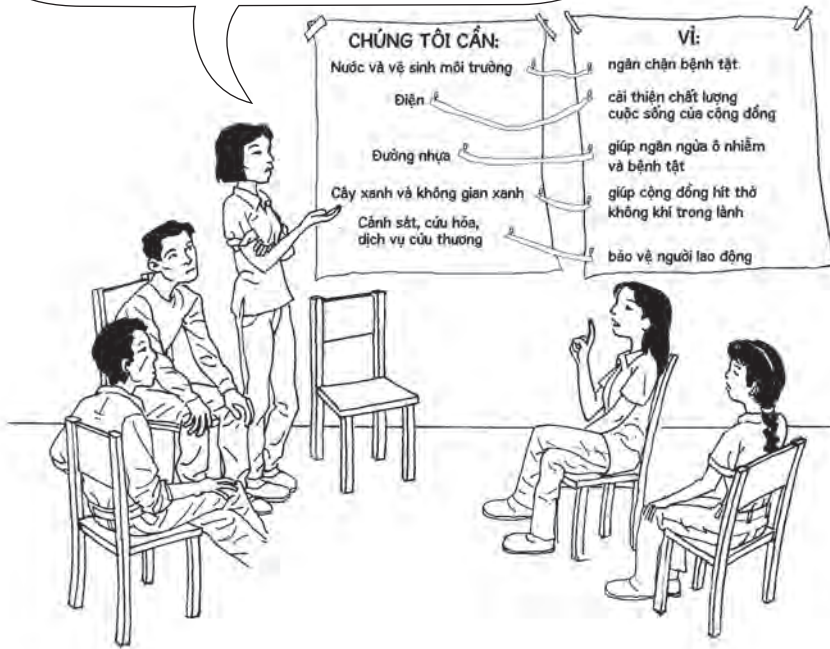
Khi một người bắt đầu cảm thấy khỏe hơn khi dùng thuốc trị lao, điều rất quan trọng đối với gia đình, bạn bè và đồng nghiệp là hỗ trợ họ trong suốt những tháng điều trị. Hãy giúp họ nhớ uống thuốc trị lao mỗi ngày.

32

Một nơi có thể sống đàng hoàng

Chính phủ sử dụng tiền thuế để đảm bảo cho các nhà máy xuất khẩu có điện, đèn đường, hệ thống cấp và thoát nước, đường nhựa, khu vực đỗ xe, dịch vụ điện thoại và bảo vệ. Một số nhà máy thậm chí có thể được miễn thuế! Chúng tôi đang tổ chức để yêu cầu máy cung cấp nhà ở và dịch vụ tốt hơn cho người lao động. Các nhà máy nợ chúng tôi không chỉ một mức lương công bằng mà còn một cộng đồng được chăm sóc tốt hơn.

Khi chính phủ cho phép các nhà máy xây dựng xưởng sản xuất trong cộng đồng của bạn, họ chỉ bàn về kế hoạch xây dựng các tòa nhà, đường xá, điện và các dịch vụ khác mà nhà máy cần để vận hành và thường không tính đến nhu cầu của người lao động. Trong kế hoạch của họ, họ chỉ quan tâm đến số người lao động mà họ cần chứ không phải hạnh phúc của người lao động.

Do các nhà máy xuất khẩu thường tuyển rất nhiều người, nên chính phủ và người sử dụng lao động cần đảm bảo cung cấp đầy đủ các dịch vụ công cộng như nhà ở, vệ sinh, nước an toàn và giao thông. Để người lao động có sức khỏe tốt và an toàn, người sử dụng lao động cũng phải xây vỉa hè, lấp đèn đường, trồng cây, xây dựng công viên, sân chơi và tất nhiên cả trường học, phòng y tế, bệnh viện và trung tâm văn hóa.

Nhà ở

Ở Trung Quốc và Indonesia, hầu hết người lao động làm việc cho các nhà máy xuất khẩu sống tại ký túc xá đông đúc trong khu vực nhà máy. Ở một số quốc gia khác như Mexico và Kenya thì người lao động phải tìm hoặc có nhà riêng và thường những nơi đó không có điện, nước sinh hoạt, phương tiện đi lại an toàn hoặc các dịch vụ khác. Còn ở các nước khác thì thông thường người lao động cũng sống trong điều kiện tương tự và gặp phải vấn đề chung: họ có việc làm nhưng không có nơi ở đàng hoàng.

Nhiều lao động làm việc cho nhà máy hầu như không đủ khả năng để trả tiền thuê phòng trọ. Tuy nhiên, để có sức khỏe, họ cần được sống ở một nơi có thể tắm và sử dụng nhà vệ sinh, uống nhiều nước sạch, lưu trữ và chuẩn bị thức ăn an toàn, giữ bát đĩa và dụng cụ nhà bếp sạch sẽ, giặt và phơi quần áo và đôi khi chỉ cần thư giãn.

Chúng tôi đã thành công khi đấu tranh để có nhiều quyền lợi hơn khi ở trong ký túc xá. Người sử dụng lao động biết rằng họ đang vi phạm pháp luật vì người lao động có quyền gìn giữ nơi họ sống sạch sẽ và an toàn. Chúng tôi viết thư và kiến nghị cùng với 1.000 đến 2.000 chữ ký của nhiều người lao động khác sống trong ký túc xá và gửi cho các nhân hàng, tổng công ty và lãnh đạo nhà máy cũng như công đoàn. Khi chúng tôi giành chiến thắng, chúng tôi cảm thấy mình thực sự có quyền!

Xây dựng nhà ở chung

Nhóm lao động nữ khu vực tự do St. Peter Claver (St. Peter Claver Free Zone Women’s Group) được tổ chức bởi các lao động nữ làm việc trong các nhà máy tại Jamaica và đây cũng là nơi mà người lao động có thể chia sẻ kinh nghiệm của họ về cuộc sống gia đình cũng như các vấn đề tại nơi làm việc với những người lao động khác. Chúng tôi tư vấn về các vấn đề lao động cũng như sức khỏe tâm lý và tâm thần, các lớp học và hội thảo. Khi các lao động nữ bắt đầu tin tưởng chúng tôi và những người lao động khác mà họ gặp, nhóm chúng tôi đã trở nên mạnh mẽ và gắn kết hơn.

Thời gian trôi qua, chúng tôi bắt đầu đấu tranh cho một số vấn đề là mối quan tâm lớn nhất của lao động nữ và một trong những vấn đề đó là nhà ở. Các nhà máy xuất khẩu không cung cấp nhà ở và nhà trọ trong khu vực và dù có thì cũng không đảm bảo chất lượng hoặc an toàn cho lao động nữ. Chúng tôi đã xin tài trợ từ Cơ quan Phát triển Quốc tế Canada (Canadian International Development Agency) để phát triển một hợp tác xã nhà ở cho lao động nữ. Dự án thành công đến mức bây giờ chúng tôi đã xây dựng được một số nhà trọ xung quanh các khu chế xuất. Nhà trọ của chúng tôi có giá phải chăng, sạch sẽ và an toàn cho lao động nữ và cũng là nơi lao động nữ có thể kết nối với những người lao động khác. Nơi đó chúng tôi tổ chức hội thảo và các lớp học cho lao động nữ.

Phương tiện đi lại

Việc đi lại giữa nhà trọ và nơi làm việc là một mối bận tâm lớn đối với nhiều người lao động làm việc trong các nhà máy. Thường thì xe buýt không hoạt động sớm hoặc đủ muộn để người lao động tan ca muộn có thể sử dụng. Đi lại vào lúc đêm khuya hoặc sáng sớm có thể nguy hiểm đặc biệt là đối với lao động nữ. Đã có rất nhiều nữ lao động bị hãm hiếp hoặc giết khi đi làm về vì lý do không có phương tiện đi lại an toàn. Nhiều lao động phải dành nhiều giờ để về nhà dù họ đã phải trải qua một ngày làm việc dài vất vả.

Việc đi lại an toàn giữa nhà trọ và nơi làm việc là cách bảo vệ người lao động khỏi bị tấn công, cướp và hãm hiếp. Đi lại bằng phương tiện công cộng cũng giúp người lao động giảm căng thẳng và mệt mỏi vì họ có thêm thời gian để nghỉ ngơi, mua sắm và chuẩn bị thức ăn cũng như chăm sóc các nhu cầu cá nhân.

Dưới đây là một số ý tưởng mà các nhóm khác nhau đã thử:

- **Thuyết phục chủ nhà máy cung cấp xe vận chuyển miễn phí, trợ cấp hoặc giảm phí** cho người lao động phải đi lại từ nơi ở đến nhà máy và ngược lại đặc biệt là khi trời tối và trước bình minh.
- **Thuyết phục chính quyền địa phương triển khai dịch vụ xe buýt công cộng** cho người lao động phải đi lại từ nơi ở đến nhà máy và ngược lại.
- **Mở rộng dịch vụ xe buýt công cộng** với các tuyến đường thuận tiện hơn, chạy trong giờ người lao động cần để họ có thể đi làm đúng giờ và an toàn.

Nếu có nhiều lao động sử dụng dịch vụ xe buýt, hãy làm việc trực tiếp với các tài xế để họ lên lịch trình các tuyến và thời gian phục vụ tốt hơn.

Trong khi tổ chức để việc đi lại tốt hơn, các nhóm cũng đã tổ chức các chiến dịch để người lao động an toàn hơn khi đi làm và khi đi về nhà. Hãy vẽ một bản đồ về nơi ở của đồng nghiệp để giúp bạn tạo ra một hệ thống bạn bè để cùng đi bộ, đi xe đạp hoặc sử dụng phương tiện giao thông công cộng cùng nhau.

Người lao động tổ chức để đường phố an toàn hơn

Hàng ngàn nữ lao động trẻ ở Khu thương mại tự do Katunayake của Sri Lanka di cư từ vùng nông thôn đến thuê trọ ở một khu nhà trọ rộng lớn bên ngoài Khu thương mại tự do. Các cán bộ công đoàn đã khảo sát người lao động sống trong nhà trọ về mối quan tâm của họ và kết quả cho thấy lao động nữ không cảm thấy an toàn khi đi làm và khi tan ca về vào ban đêm vì có rất nhiều vụ cướp và cưỡng hiếp xảy ra ở khu vực đó. Các cán bộ công đoàn đã gặp lao động nữ để trao đổi về vấn đề này, thảo luận về các giải pháp, lên thứ tự ưu tiên và lên kế hoạch hành động. Sau đó người lao động đã thực hiện một loạt các chiến dịch và giành được một số thay đổi quan trọng.

Làm việc với cảnh sát: Nam cảnh sát đã không quan tâm đến vấn đề của lao động nữ và không muốn điều tra các cuộc tấn công. Lao động nữ đã không báo cáo các cuộc tấn công vì họ không nhận được sự tôn trọng từ các cảnh sát nam. Do đó, lao động nữ ở đây đã thuyết phục đồn cảnh sát có một bàn làm việc cho cảnh sát nữ và thường trực 24 giờ mỗi ngày. Mặc dù cảnh sát chưa hỗ trợ người lao động nhiều nhưng tình hình bây giờ tốt hơn trước rất nhiều.

Đèn đường: Đèn đường đã được lắp đặt xung quanh khu vực thương mại tự do và khu nhà trọ nhưng không phải đèn nào cũng hoạt động vì một số cái bị vỡ do thời tiết và do hỏng chao đèn, một số thì bị ai đó đập vỡ vì họ muốn đường tối và các bóng đèn hỏng thì hiếm khi được thay thế. Do đó lao động ở khu vực này đã yêu cầu chính quyền sửa chữa các đèn bị hỏng và chính quyền đã đồng ý sửa khi nhận được báo cáo về việc hỏng đèn.

Dịch vụ xe buýt địa phương: Người lao động gây áp lực lên chính quyền để chính quyền triển khai dịch vụ xe buýt đi lại giữa Khu vực thương mại tự do và nhà trọ cộng đồng. Sau đó người lao động sử dụng xe buýt nhiều đến mức công đoàn đã thuyết phục các chủ nhà máy mua thêm 2 xe buýt để phục vụ người lao động. Lao động nữ không chỉ cảm thấy an toàn hơn mà họ cũng không phải đi bộ thêm 3 km mỗi ngày. Những thay đổi này làm giảm tình trạng bạo lực, hiếp dâm và cũng giúp lao động nữ học được nhiều điều về cách tổ chức, tạo ra sự thay đổi trong cộng đồng của họ. Điều này đã giúp người lao động có cảm giác được sinh sống trong một cộng đồng và họ trông chừng nhau tốt đặc biệt là vào ban đêm khi đi làm về.